

©Australian Government

В Австралия и Нова Зеландия предупредителните етикети за здравето за бременни жени върху алкохолните напитки са въведени през юли 2020 г. с тригодишен преходен период, до юли 2023 г. и след продължителен период на саморегулация. На 4 май 2023 г. са въведени алтернативни изисквания за предупредителни етикети за бременност върху външни опаковки от велпапе. Регулациите включват минимален размер и диаметър на пиктограмата (5).

©Maurice Smithers

В Южна Африка предупредителните етикети за здравето върху алкохолните напитки са задължителни със закон от август 2007 г. (6). Предупредителният етикет за здравето трябва да е видим и да не е засегнат от други елементи, да има определено място за него и да заема поне 1/8 от общия размер на етикета, да бъде в черно на бял фон и да съдържа едно от следните послания:

- Алкохолът намалява способността за шофиране.
- Не шофирайте, когато сте пил.
- Не пийте и не ходете по шосето, може да загинете.
- Алкохолът увеличава риска от лични наранявания.
- Алкохолът е основна причина за насилие и престъпност.
- Злоупотребата с алкохол е опасна за здравето Ви.
- Алкохолът води до пристрастяване.

©Government of Chile

Задължителните предупредителни етикети за здравето са въведени в Чили през 2023 г. и изискват всички алкохолни напитки да съдържат посланието - "злоупотребата с алкохол застрашава здравето Ви" (7). Посланието трябва да бъде придружено от осмоягълни черно-бели пиктограми с предупреждения, свързани с употребата на алкохол и шофиране, с алкохолната консумация от бременни и от непълнолетни лица. Тези предупреждения трябва да заемат минимум 15% от площта на етикета.

Поставянето на предупреждения за здравето върху етикетите на алкохолните напитки е ефективна стратегия за повишаване на осведомеността за рисковете от употребата и за вредите, свързани с алкохола. Тази мярка ще допринесе за развенчаване на обществената норма за употреба на алкохол и ще утвърди общественото здраве. Въздействието на здравните предупреждения зависи от дизайна, съдържанието и разположението им върху етикетите. Липсата на прилагане и стандартизация на етикетите със здравни предупреждения, оставя потребителите без необходимата важна информация за взимане на информирани решения.

1. Jané-Llopis, E., Kokole, D., Neufeld, M., Hasan, O. S. M., & Rehm, J. (2020). What is the current alcohol labelling practice in the WHO European Region and what are barriers and facilitators to development and implementation of alcohol labelling policy?. World Health Organization. Regional Office for Europe (<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/332129/9789289054898-eng.pdf>, accessed 21 March 2024).
2. Neufeld, M., Kokole, D., Correia, D., Ferreira-Borges, C., Olsen, A., Tran, A., & Rehm, J. (2024). How much do Europeans know about the link between alcohol use and cancer? Results from an online survey in 14 countries. BMC Research Notes, 17(1), 56.
3. Neufeld, M., Ferreira-Borges, C., & Rehm, J. (2020). Implementing health warnings on alcoholic beverages: On the leading role of countries of the commonwealth of independent states. International journal of environmental research and public health, 17(21), 8205.
4. Government of Ireland (2023). S.I. No. 249/2023 - Public Health (Alcohol) (Labelling) Regulations 2023. (<https://www.irishstatutebook.ie/eli/2023/si/249/made/en/print>, accessed 21 March 2024).
5. Food Standards Australia New Zealand (2020). Food Standards (Proposal P1050 – Pregnancy warning labels on alcoholic beverages) Variation. (<https://www.legislation.gov.au/F2020L00952/latest/text>, accessed 21 March 2024).
6. Department of Health (2007). Regulations relating to health messages on container labels of alcoholic beverages. (https://cdn.shopify.com/s/files/1/0574/5675/4855/files/Regulations_Health_Messages_of_Alcoholic_Beverages_R764_of_2007.pdf?v=1635129155, accessed 21 March 2024).
7. Ministry of the Interior and Public Security (2023). Decree No. 98/2023 approving the Regulations of Articles 40 bis and 40 ter of Law No. 19,925. (<https://www.diariooficial.interior.gob.cl/publicaciones/2023/07/07/43595/01/2340775.pdf>, accessed 21 March 2024).

Предупрежденията за здравето върху етикетите на алкохолните напитки в Европейския регион на СЗО през 2024 г.

- Етикетирането на продуктите предоставя възможност на потребителите да вземат информирано решение за продуктите, които закупуват и употребяват. Предупрежденията за здравето, свързани с потенциални здравни рискове от определен продукт, са важна част от етикетирането.
- Въпреки различните здравни рискове, свързани с алкохолната консумация, много хора остават неосведомени за тях(2).
- Предупредителните етикети за здравето върху алкохолните напитки информират потребителите и цялото население (включително тези, които не консумират алкохол) за потенциалните рискове, повишават осведомеността за вредите, свързани с алкохола, и намаляват привлекателността на алкохолните напитки.
- Предупрежденията за здравето върху етикетите на алкохолните напитки са послания, поставени върху опаковки или бутилки на алкохолни напитки, които информират за потенциалните рискове, свързани със здравето, от употребата на алкохол (1).

Какви са предупрежденията за здравето върху етикетите на алкохолните напитки и защо са важни?

Етикетирането на алкохолните напитки включва – наименование на марката, вид алкохолно съдържание, съставки, хранителна информация, препоръки за сервиране и предупреждения за здравето.

Основната причина за безпокойство по отношение на настоящите практики за етикетиране на алкохолни напитки в световен мащаб и в Европа е липсата на стандартизация и широкообхватни мерки, каквито има за лекарствата, храните и безалкохолните напитки.

Въздействието на етикетите зависи от детайлите на опаковката - като размер, формат, цвят, както и от специфичните послания, които те изпращат. Посланията, които са насочени към цялото население и адресират по-широки теми, като например риска от ракови заболявания, дължащ се на алкохола, могат да имат различно въздействие от посланията, насочени към конкретни групи от населението, като употребата на алкохол от непълнолетни лица или по време на бременност.

Кои държави в Европейския регион на СЗО имат задължителни предупредителни етикети за здравето върху алкохолните напитки?

През 2024 само 13 от 53-те страни-членки на Европейския регион на СЗО имат задължителни предупреждения за здравето върху етикетите на алкохолните напитки, които информират потребителите за различните рискове, свързани с употребата на алкохол (1).

От тези 13 страни, пет са членки на Евразийския икономически съюз, където предупрежденията за здравето върху етикетите са въведени като част от технически регулации за безопасност на алкохолните напитки, което към момента е единственият международен документ, който налага предупредителни етикети за здравето върху алкохолни-те напитки (3). Само три от тези държави са част от Европейския съюз (ЕС).

В други държави-членки, етикетите могат да съдържат здравни предупреждения като част от доброволни саморегулаторни механизми, въведени от алкохолната индустрия, но разпоредби, които изискват посатвянето им със закон липсват.

Предупредителни етикети за здравето върху алкохолните напитки са задължителни само в 3 от 27-те страни членки на ЕС (11%) и в 10 от 26-те страни извън ЕС (38%).

Фигура 1. Предупрежденията за здравето върху етикетите на алкохолните напитки в Европейския регион на СЗО. Въз основа на актуализация на обобщаващия доклад на Мрежата за здравни доказателства на СЗО 68 (1)

В сравнение с тютюна, нивото на прилагане на здравни предупреждения е много ниско.

Здравните предупреждения върху опаковките на цигари са задължителни във всички 53 държави-членки на Европейския регион на СЗО.

Последни постижения в Европейския регион на СЗО

През 2023 г. Ирландия въвежда разпоредби в рамките на Закона за общественото здраве, според които всички етикети върху алкохолните напитки трябва да съдържат предупреждения относно ракови заболявания, болести на черния дроб и бременност, считано от май 2026 г. (4). Норвегия също отбелязва напредък към въвеждането на задължителни предупреждения за здравето върху алкохолните напитки. През декември 2018 г. норвежкият парламент одобрява нова стратегия за алкохола, призовавайки правителството да предложи изисквания за предупредителни етикети върху алкохолните напитки. През 2022 г. Норвежката дирекция по здравеопазване препоръчва предупредителните етикети за здравето, включително информация за алкохола и рака. Година по-късно, през 2023 г. норвежкият министър на здравеопазването и грижите разпорежда на Дирекцията за здравеопазване да изготви предложение за предупреждения за здравето върху алкохолните напитки.

Фигура 2. Задължителен етикет, който ще се поставя върху алкохолния продукт в Ирландия от май 2026 г., в съответствие с националните разпоредби в областта на общественото здраве от 2023 г. (4)

XX grams XX kJ/ XX kcal	DRINKING ALCOHOL CAUSES LIVER DISEASE
	THERE IS A DIRECT LINK BETWEEN ALCOHOL AND FATAL CANCERS
	Visit askaboutalcohol.ie
<small>© Government of Ireland</small>	
XX грама XX kJ/ XX kcal	УПОТРЕБАТА НА АЛКОХОЛ ПРИЧИНЯВА ЗАБОЛЯВАНЕ НА ЧЕРНИЯ ДРОБ
	СЪЩЕСТВУВА ПРЯКА ВРЪЗКА МЕЖДУ АЛКОХОЛА И РАКОВИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ С ФАТАЛЕН ИЗХОД
	Посетете: askaboutalcohol.ie

Какви послания съдържат етикетите?

Предупредителните етикети за здравето върху алкохолните напитки се различават по съдържание и формулировка в различните страни от региона. Повечето държави поставят послания, които се отнасят до определени групи от населението и до специфични рискове, като например употребата на алкохол от млади хора или по време на бременност. Макар че няколко държави имат по-общо послание, което посочва, че алкохолът е вреден за здравето, повечето от тези послания се отнасят до термини като „прекомерна употреба“ или „злоупотреба с алкохол“. Туркменистан е единствената държава към настоящия момент, която има цялостно послание - „алкохолните напитки са вредни за Вашето здраве“.

Таблица 1. Послания на предупрежденията за здравето върху етикетите, указани в законодателството на държавите членки от Европейския регион на СЗО

	ВИД И ТЕМА НА ПОСЛАНИЕТО	СЪДЪРЖАНИЕ НА ПОСЛАНИЕТО	ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА
ПИСМЕНО ПОСЛАНИЕ	Обща вреда за здравето на хората	Употребата на алкохол причинява заболяване на черния дроб.	Ирландия (от 2026 г.)
		Съществува пряка връзка между алкохола и раковите заболявания с фатален изход.	Ирландия (от 2026 г.)
		Алкохолните напитки са вредни за Вашето здраве.	Туркменистан
	Вредата от прекомерна употреба или злоупотреба	Предупреждение: Прекомерната употреба на алкохол е животозастрашаваща и вредна за здравето.	Израел
		Предупреждение: Съдържа алкохол - препоръчително е да се въздържате от прекомерна консумация.	Израел
		Прекомерната употреба на алкохол е вредна за Вашето здраве.	Армения, Беларус, Казахстан, Киргизстан, Руска федерация*
		Злоупотребата с алкохол води до сериозни заболявания на вътрешните органи и нервната система.	Узбекистан
	Вреди върху определени групи (непълнолетни лица, бременни жени, други специфични групи и при шофиране)	Забранено е разпространението сред лица под 18 години § 9 от Закона за защита на младежта.	Германия - отнася се само за алкохол и напитки (нискоалкохолни миксове от безалкохолни и алкохолни напитки)
		Не предлагайте алкохол на непълнолетни.	Република Молдова
		Консумацията на алкохолни напитки по време на бременност, дори в малки количества, може да доведе до сериозни последици за здравето на детето.	Франция
Алкохолът може да навреди на нероденото дете.		Република Молдова	
Алкохолът забавя реакциите - не шофирайте пил.		Република Молдова	
Употребата на алкохол не се препоръчва на лица под 18-годишна възраст, бременни и кърмещи жени, както и на лица със заболявания на нервната система и вътрешните органи.		Армения, Беларус, Казахстан, Киргизстан, Руска федерация*, Казахстан	
Други	Алкохолът не е твой приятел.	Турция	
ПИКТОГРАМИ	Бременност		Франция, Ирландия (от 2026 г.), Литва, Република Молдова, Турция
	Непълнолетни лица		Република Молдова, Турция
	Шофиране		Република Молдова, Турция

* Държавите-членки на Евразийския икономически съюз, в които ще бъде въведен Техническият регламент „За безопасността на алкохолните напитки“ (TR EEU 047/2018) влиза в сила от юли 2024 г., но етикетите вече се използват широко в рамките на преходния период. Предупредителните послания за здравето в Казахстан варират поради минималната възраст за алкохолна консумация от 21 години, което се различава с останалите четири държави-членки, където възрастта е 18 г.